

**Балаларға қосымша білім беру бағдарламаларын іске асыратын
ұйымдардың педагогтері мен бейіні бойынша мамандарына арналған
«Мұражай – өңірдегі білім беру, тарихи және мәдени туризмді дамытудың
маңызды ресурсы» біліктілікті арттыру курсының білім беру
бағдарламасы**

1-тарау. Жалпы ереже

1. Балаларға қосымша білім беру бағдарламаларын іске асыратын ұйымдардың педагогтері мен бейіні бойынша мамандарына арналған «Мұражай - өңірдегі білім беру, тарихи және мәдени туризмді дамытудың маңызды ресурсы» біліктілікті арттыру курсының білім беру бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) туристік-өлкетану бағытта балаларға қосымша білім беруді дамытуға және әрі қарай жетілдіруге қатысты сұрақтарды қамтиды, педагогтердің теориялық, практикалық білімдерін жаңартуды және кәсіби дағдыларын кеңейтуді, оларға әдістемелік көмек көрсетуді қарастырады.

2. Бағдарлама Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің «Республикалық қосымша білім беру оқу-әдістемелік орталығы» РМҚК педагогтердің кәсіби қиындықтары мен қажеттіліктерін сауалнама жүргізу арқылы диагностикалау, сондай-ақ қолданыстағы талаптардың өзгеруі немесе жаңа талаптардың пайда болуы негізінде Қазақстан Республикасының заңнамалық және нормативтік құқықтық актілерін талдау жолымен әзірленді:

3. Біліктілікті арттыру Курсының (бұдан әрі – Курс) ұзақтығы 80 сағатты құрайды. Сабақ кестесін құрастыру барысында ғылымның және педагогикалық технологиялардың жаңалықтары ескеріле отырып, оқу-тақырыптық жоспарға өзгеріс енгізуге болады.

4. Білім беру үдерісі оқытудың интерактивті формалары арқылы жүзеге асырылады: дәріс, практикалық сабақ, шығармашылық шеберхана, шеберлік сынып, шағын топтарда жұмыс, дөңгелек үстел, тренинг, жоба қорғау.

5. Бағдарлама білім алушыларға мұражайда оқытуды ұйымдастыратын қосымша білім беру ұйымдарының педагогтері мен бейіні бойынша мамандардың кәсіби және педагогикалық шеберліктерін жетілдіруге бағытталған.

6. Бағдарлама жинақталған тәжірибесін таратқан педагогтермен тікелей байланысуға, олардың қызметін инновациялық тұрғыдан талдау және зерделенген тәжірибесі негізінде педагогикалық қызметтің вариативтік моделін құруға мүмкіндік береді.

7. Бағдарлама оқыту бағдарламаларының әдістемесін дамыту және жетілдірулеріне, тыңдаушылардың қосымша білім беру қызметіне қызығушылығын арттыруға ықпал етеді. Бағдарлама ұжымдық жұмыстың жаңа түрлерін, инновациялық педагогикалық технологияларды ашады.

2-тарау. Глоссарий

8. Бағдарламада қолданылатын ұғымдар:

1) Виртуалды экскурсия - шынайы экскурсиядан өз бетінше байқауға жағдай жасау, қажетті фактілерді жинау мақсатында іс жүзінде бар объектілерді (музейлер, саябақтар, қала көшелері және т.б.) виртуалды көрсету арқылы ерекшеленетін жаттығудың ұйымдастырушылық формасы;

2) мұражай - өнер туындыларын, ғылыми жинақтарды, тарихи қызығушылық туындыларын және т.б. жинайтын, сақтайтын және көрсететін мекеме;

3) инновация – білім беру процесінің тиімділігі мен білім алушылардың білім сапасын арттыруды қамтамасыз етуге енгізілетін жаңалық.

3-тарау. Бағдарламаның тақырыптары

9. Теориялық және практикалық академиялық сағаттар саны көрсетілген бағдарламаның тақырыптары:

1) нормативтік құқықтық модуль – 6 сағат (4 – теория, 2 - практика).

Кіріспе. «Мәңгілік Ел» жалпыұлттық идеясын және «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру жағдайындағы Қазақстан Республикасында балаларға қосымша білім беру: жағдайы және даму келешегі – 2 сағат (2 – теория).

Балаларға қосымша білім беру бағдарламаларын іске асыратын ұйымдардың қызметтерін реттейтін заңнамалық және нормативтік құқықтық негіздері. Білім беру ұйымдарында жемқорлыққа қарсы күрес шаралары – 4 сағат (2 – теория, 2 – практика).

2) психологиялық-педагогикалық модуль – 10 сағат (6 – теория, 4 – практика).

Балаларға қосымша білім беру ұйымдарында білім беру үдерісінің психологиялық-педагогикалық аспектілері – 4 сағат (2 – теория, 2 – практика).

Мектеп мұражайлары арқылы зерттеу жұмыстарына балаларды тартудың психологиялық-педагогикалық әдістері – 4 сағат (2 – теория, 2 – практика).

Мұражай педагогикасының психологиялық-педагогикалық ресурстары (2 – теория).

3) теориялық-технологиялық модуль – 32 сағат (16 – теория, 16 – практика).

Мұражай педагогикасы мен білім беру туризмін дамытудың маңызды ресурсы ретінде мұражайдың білім беру ұйымдарының интерактивті нысандарын пайдаланудың артықшылығы – 2 сағат (2 – теория).

Жалпы орта, қосымша, кәсіптік және техникалық білім беру ұйымдарында мұражай жұмысы мен өлкетануды ұйымдастырудың әдістемелік негіздері – 4 сағат (2 – теория, 2 – практика).

Мұражайлар – мәдени және тарихи мұралар қоғамы – 2 сағат (2 – теория, 2 – практика).

Инклюзивті білім берудегі білім алушылардың экологиялық мәдениетін дамыту мұражайы – 4 сағат (2 – теория, 2 – практика).

Мектеп мұражайының жұмысын жүйелеудегі ақпараттық технологиялар, мұражай жәдігерлерінің электрондық каталогтары – 4 сағат (2 – теория, 2 – практика).

Өңірдің әдеби мұражайының жұмысын ұйымдастыру – 4 сағат (2 – теория, 2 – практика).

Заманауи мәдени және ақпараттық кеңістіктегі виртуалды мұражай – 4 сағат (2 – теория, 2 – практика).

Заманауи туристік қызметтегі мұражайдың рөлі – 6 сағат (2 – теория, 4 – практика).

4) практикаға бағдарланған модуль – 32 сағат (12 – теория, 20 – практика).

Мектеп мұражайлары қызметінің түрлері мен негізгі бағыттары. мұражайларды орналастыру, жобалау және құжаттау – 6 сағат (2 – теория, 4 – практика).

Мектеп мұражайы – тәрбие жұмысының нысаны. Мектеп мұражайының үйірме жұмысы – 6 сағат (2 – теория, 4 – практика).

Мұражай заттарын есепке алу, сақтау және түгелдігі – 4 сағат (2 – теория, 2 – практика).

Мектеп мұражай бағдарламалары мен үйірме сабағының мазмұнын әзірлеу – 4 сағат (2 – теория, 2 – практика).

Археологиялық мұра объектілері: құқықтық реттеу, тарихи-мәдени сараптама, археологиялық зерттеулер – 6 сағат (2 – теория, 4 – практика).

Мұражайға келушімен өзара әрекеттесудің интерактивті формалары – 2 сағат (2 – практика).

Мұражай – өңірдегі білім беру, тарихи және мәдени туризмді дамытудың маңызды ресурсы. Жоба қорғау – 4 сағат (2 – теория, 2 – практика).

Барлығы - 80 академиялық сағат: теория – 38, практика – 42.

4-тарау. Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері

10. Бағдарлама мақсаты: балаларға қосымша туристік-өлкетану бағытында білім берудің педагогтері мен бейіні бойынша мамандарының білімдерін жаңартуға және кәсіби шеберліктерін жетілдіруге жағдай жасау.

11. Бағдарламаның міндеттері:

1) қосымша білім беру жүйесіндегі заңнамалық және нормативтік құқықтық актілердегі жаңартулармен, туристік-өлкетану бағытындағы оқытудың заманауи білім беру технологияларымен (STEAM-технологиясы) тыңдаушыларды таныстыру;

2) өлкетану және мұражай педагогикасы арқылы тәрбиенің әр алуан түрлеріне кіріктірілген тәсілдерді енгізу;

3) мұражай педагогикасындағы және мектеп өлкетануындағы ғылым жетістіктермен және үздік тәжірибемен танысу;

4) педагогтерге әдістемелік және практикалық көмек көрсету.

12. Біліктілікті арттыру курсының соңында балаларға қосымша білім беру бағдарламаларын іске асыратын ұйымдардың педагог кадрларының білімдері жаңартылады және кәсіби құзыреттілік дағдылары жетілдіріледі.

Курс соңында тыңдаушылар:

1) біледі:

балаларға қосымша білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарының қызметін реттейтін заңнамалық және нормативтік құқықтық негіздерді;

Қазақстан Республикасында балаларға қосымша білім беру: жағдайы және даму келешегін;

білім беру ұйымдарында сыбайлас жемқорлыққа қарсы шараларды;

«Мәңгілік ел» жалпыұлттық идеясы, «Рухани жаңғыру» бағдарламасы негізінде балалар және жасөспірімдермен тәрбие жұмысының бағыттарын;

тәрбиенің негізгі принциптерін (гуманизм, патриотизм, руханилық, төзімділік және т.б.);

білім берудегі жүйелік, құзыреттілік және іс-әрекет тәсілдерінің мәнін;

балаларға қосымша білім беруді жаңғырту үдерісіндегі мұражай педагогикасының міндеттерін, мектеп мұражайының білім беру үдерісінің ресурсы ретінде.

2) меңгереді:

жалпы орта, қосымша, кәсіптік және техникалық білім беру ұйымдарында мұражай жұмысы мен өлкетануды ұйымдастырудың әдістемелік негіздерін;

қосымша білім беру педагогі қызметінің заманауи психологиялық-педагогикалық аспектілерін.

3) дағдыланады:

балаларға қосымша білім беру педагогикасының теориялық және әдістемелік негіздерін;

мектеп мұражайының жұмысын жүйелеудегі ақпараттық технологиялар, мұражай жәдігерлерінің электронды каталогын құруды;

мұражай және өлкетану жұмыстары арқылы балалардың азаматтық, отансүйгіштік және ұлттық сана-сезімін, зерттеу құзыреттілігін қалыптастыру әдістемесін;

балалардың қабілеттерін дамытуға тұлғалық-бағдарлы көзқарасты жүзеге асырудың практикалық формаларын білетін болады.

5-тарау. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны

13. Бағдарламаның құрылымы:

- 1) жалпы ережелер;
- 2) глоссарий;
- 3) бағдарлама тақырыбы;
- 4) бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері;
- 5) бағдарламаның құрылымы мен мазмұны;
- 6) оқу процесін ұйымдастыру;
- 7) бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету;
- 8) оқыту нәтижелерін бағалау;
- 9) курстан кейінгі қолдау көрсету;
- 10) негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі.

14. Бағдарламаның мазмұны 4 (төрт) негізгі модульден тұрады:

- 1) нормативтік құқықтық;
- 2) психологиялық-педагогикалық;
- 3) теориялық-технологиялық;
- 4) практикаға бағдарланған.

15. Нормативтік құқықтық модуль балаларға қосымша білім берудің заңнамалық, нормативтік құқықтық базасын жаңарту, қазақстандық білім беруді жаңғырту бағыттары бойынша сұрақтарды ашады.

Модульдің болжамды тақырыптары:

- 1) Қазақстан Республикасында балаларға қосымша білім беру: жағдайы және даму келешегі;
- 2) балаларға қосымша білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарының қызметін реттейтін заңнамалық және нормативтік құқықтық негіздері. Білім беру ұйымдарында сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес шаралары.

16. Психологиялық-педагогикалық модуль жас ерекшеліктерін ескере отырып, балаларды тәрбиелеудің, бала тұлғасын дамытудың психологиялық-педагогикалық аспектілері туралы білімдерін жетілдіруді болжайды, педагогикалық ұжымдағы тұлғааралық қарым-қатынас және шиеленістердің алдын алу мәселелерін қарастырады.

Модульдің болжамды тақырыптары:

- 1) Балаларға қосымша білім беру ұйымдарында білім беру үдерісінің психологиялық-педагогикалық аспектілері;
- 2) мектеп мұражайлары арқылы зерттеу жұмыстарына балаларды тартудың психологиялық-педагогикалық әдістері;
- 3) мұражай педагогикасының психологиялық-педагогикалық ресурстары.

17. Теориялық-технологиялық модуль жаңа педагогикалық, жобалық және зерттеу технологияларын, балаларға арналған қосымша білім беру ұйымдарындағы қызметтің мазмұны мен нысандарын, оларды қолдану ерекшеліктерін, негізгі күтілетін нәтижелерді ашады.

Модульдің болжамды тақырыптары:

1) мұражай педагогикасы мен білім беру туризмін дамытудың маңызды ресурсы ретінде мұражайдың білім беру ұйымдарының интерактивті нысандарын пайдаланудың артықшылығы;

2) жалпы орта, қосымша, кәсіптік және техникалық білім беру ұйымдарындағы мұражай жұмысы мен өлкетануды ұйымдастырудың әдістемелік негіздері;

3) мұражайлар - мәдени және тарихи мұралар қоғамы;

4) инклюзивті білім берудегі білім алушылардың экологиялық мәдениетін дамыту мұражайы;

5) мектеп мұражайының жұмысын жүйелеудегі ақпараттық технологиялар, мұражай жәдігерлерінің электрондық каталогтары;

6) өңірдің әдеби мұражайының жұмысын ұйымдастыру;

7) заманауи мәдени және ақпараттық кеңістіктегі виртуалды мұражай;

8) заманауи туристік қызметтегі мұражайдың рөлі.

18. Курстың практикаға бағытталған модулі практикаға бағытталған білім беруге көшу жағдайында педагогикалық қызметті жетілдіруге, мұражай педагогикасы мен өлкетану арқылы практикалық сабақтар барысында меңгеруге мүмкін болатын инновациялық жобаларды іске асыруға ықпал етеді.

Модульдің болжамды тақырыптары:

1) мектеп мұражайлары қызметінің түрлері мен негізгі бағыттары. мұражайларды орналастыру, жобалау және құжаттау;

2) мектеп мұражайы тәрбие жұмысының нысаны ретінде. Мектеп мұражайының үйірме жұмысы;

3) мұражай заттарын есепке алу, сақтау және түгелдігі;

4) мектеп мұражай бағдарламалары мен үйірме сабағының мазмұнын әзірлеу;

5) археологиялық мұра объектілері: құқықтық реттеу, тарихи-мәдени сараптама, археологиялық зерттеулер;

6) мұражайдағы келушімен өзара әрекеттесудің интерактивті формалары;

7) мұражай – өңірдегі білім беру, тарихи және мәдени туризмді дамытудың маңызды ресурсы.

6-тарау. Білім беру процесін ұйымдастыру

19. Оқу процесін ұйымдастыру сабақтарды дәрісханалық және қашықтық нысандарында, сондай-ақ, тыңдаушылардың өз бетінше жұмыс жасауын қарастырады.

20. Бағдарлама педагогтердің шығармашылығын таныту үшін дәстүрлі және инновациялық тәсілдерді қолдана отырып, қажетті жағдай жасайды.

Бағдарлама заманауи талаптарға сәйкес балаларға туристік-өлкетану қосымша білім беру қызметін және даму үрдісін заңнамалық және нормативтік құқықтық, ғылыми-зерттеу, бағдарламалық-әдістемелік, практикалық қамтамасыз етуге және Қазақстан Республикасының қосымша білім беру сапасын жетілдіру бойынша мақсаттылық, тұтастық және әрекеттердің жүйелілігін қамтамасыз етуге бағытталған теориялық және практикалық сабақтарды қамтиды.

21. Оқу процесі оқытудың интерактивті әдістері арқылы жүзеге асырылады: пікірсайыстар, тренингтер, бейнефильмдерді талқылау, мәселелерді бірге шешу, жобаларды қорғау.

22. Курс тыңдаушыларының мақсатты тобы: меншік нысанына және ведомстволық бағыныстылығына қарамастан балаларға қосымша білім беру бағдарламаларын іске асыратын ұйымдардың педагогтері мен бейіні бойынша мамандары.

7-тарау. Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету

23. Оқу-әдістемелік қамтамасыз ету - бұл Бағдарламаның модульдері бойынша қажетті барлық оқу-әдістемелік құжаттардың және материалдардың көмегімен қосымша білім беру ұйымдарының педагогтері мен бейіні бойынша мамандарын оқытуды ұйымдастыру және оны іске асыру үшін қажетті жиынтық.

24. Оқу-әдістемелік қамтамасыз ету мынадай материалдарды қамтиды.
оқу-әдістемелік құралдар;
тренер/оқытушы/тьютор, тыңдаушыға арналған әдістемелік ұсынымдар;
дәріс конспектісі;
практикалық сабақтар бойынша құралдар;
білуін, меңгеруін, дағдысын бақылау материалдары;
гlossарий (анықтамалық, сөздік);
таныстырылым және үлестірмелі материалдар;
практикалық сабақтың әдістемелік материалдары;
аудио, бейне және мультимедиялық материалдар;
негізгі, қосымша әдебиеттер ретінде тыңдаушыларға ұсынылатын оқу әдебиеттерінің тізімдері.

Оқу-әдістемелік кешендер басылымдық (кітаптар, кітапшалар) нұсқасында, электронды түрінде де қолданылуы мүмкін.

25. Оқу-әдістемелік қамтамасыз ету Бағдарламаның модульдері бойынша іске асырылады:

1) нормативтік-құқықтық модуль – Қазақстан Республикасының білім мәселелері бойынша заңнамалық және нормативтік-құқықтық актілерімен;

2) психологиялық-педагогикалық модуль – электрондық оқыту ресурстарымен (аудио, бейне материалдары, анимация және кескінмен сипаттау), тренингтің, практикалық сабақтың әдістемелік материалдарымен;

3) теориялық-технологиялық модуль – оқу-тәрбие жұмысын ұйымдастыру бойынша бағдарламалармен, білім мазмұнын жаңарту бойынша әдістемелік ұсынымдармен, оқу-әдістемелік құралдарымен, оқу-анықтамалық (глоссарий, анықтамалық, сөздік және басқа) материалдарымен;

4) практикаға бағдарланған модуль – заманауи оқу-әдістемелік кешендердің, практикалық сабақтардың, шеберлік сыныптардың, тренингтердің, таныстырылым материалдарының әзірлемелерімен;

5) әр модуль – басылып шыққан немесе электронды нұсқадағы дәрістердің конспекттерімен.

8-тарау. Оқыту нәтижелерін бағалау

26. Курс соңында балаларға қосымша білім беру бағдарламаларын іске асыратын ұйымдардың педагогтері мен бейіні бойынша мамандардың білімдерін жаңарту, толықтыру және кәсіби құзыреттілігінің дағдыларын жетілдіру қарастырылады.

27. Білім беру үдерісінің соңында тыңдаушылардың білімдерін бақылау және бағалау үшін (таңдау бойынша):

- 1) жобаны таныстыру;
- 2) қорытынды тестілеу.

28. Курстың қорытындысы бойынша тест тапсырмалары білімге қатысты сұрақтарды қамтиды:

- 1) білім беру жүйесіндегі заңнамалық және нормативтік құқықтық актілерді;
- 2) қосымша білім беру ұйымдарын басқаруға заманауи тәсілдерді;
- 3) шығармашылық қызмет үдерісінде психологиялық-педагогикалық аспектілерді;
- 4) оқытудың инновациялық технологиялары мен әдістерін білуге тест тапсырмаларын өткізу.

29. Курстың қорытындысы бойынша жобаның таныстырылымы зерттеу жұмыстарын жеке немесе зерттелген модульдер тобында қорғауды қамтамасыз етеді.

30. Курсты іске асырудың қорытындысы бойынша бақылау жұмысын бағалау өлшемдері:

«Сынақ» (тест: 50 пайыз және одан жоғары) – педагог және бейіні бойынша маман орындалған тапсырманың проблемалық саласын біледі, шешілетін проблеманың бастапқы себептерін түсінеді, тапсырманы орындау үшін білімдерін қолданады, проблеманы шешу үшін тәсілдерді (әдістер, құралдар, нысандар және тағы басқа) талдайды және жинақтайды, күнделікті

практика проблемаларын шешу үшін тапсырманы орындау маңыздылығын бағалайды.

«Сынақтан өтпейді» (тест: 50 пайыздан төмен) – педагог және бейіні бойынша маман орындалған тапсырманың проблемалық саласын жеткіліксіз біледі, шешілетін проблеманың бастапқы себептерін түсінбейді, тапсырманы орындау үшін білімдерін қолданбайды, проблеманы шешу үшін тәсілдерді (әдістер, құралдар, нысандар және тағы басқа) талдай алмайды және жинақтай алмайды, күнделікті практика проблемаларын шешу үшін тапсырманы орындау маңыздылығын төмен бағалайды.

9-тарау. Курстан кейінгі қолдау көрсету

31. Педагогтің жеке міндеттерін шешуге бағдарланған Курстан кейінгі қолдау көрсету келесі элементтерден тұрады: өзін анықтауы, құзыреттілігінің өзектілігі, кері байланыс, үздіксіздік. Курстан кейінгі кезең толық жасалған рефлексияны, курстан соң олардың іске асыратын қызметі туралы шығармашылық есебін болжайды.

32. Курстан кейінгі қолдау көрсетуде педагогтің қызметіне келесі нысандар қолданылады:

- 1) кәсіби дамуының нәтижелері;
- 2) педагог курс өткен соң бірінші күнтізбелік жыл ішінде үштен кем емес өзіндік жұмысын ұйымдастыру және өткізу;
- 3) Курста өткен және алған білімін, біліктілігін, дағдыларын жұмыс тәжірибесінде қолданатын педагогтерді тәжірибе алмасу бойынша іс-шараларға қатысуға тарту, олардың іс-тәжірибесін көпшілік алдында мойындау;
- 4) Курс бағдарламасына түзету енгізу.

33. Педагогтің қызметіне Курстан кейінгі қолдау көрсету мониторингі үш жыл бойы жылына бір рет сырттай немесе қашықтан өткізу нысанында өткізіледі.

34. Курстан соң әр тыңдаушы кәсіби дамуының жеке жоспарын даярлайды және курс ұйымдастырушыларына шығармашылық есебін жібереді.

10-тарау. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

35. Курстың оқу үдерісін жүргізу барысында қолданылған негізгі және қосымша әдебиеттер:

- 1) Қазақстан Республикасында балаларға қосымша білім беруді дамытудың тұжырымдамалық тәсілдері - ҚР БҒМ «Республикалық қосымша білім беру оқу-әдістемелік орталығы» РМҚК, Астана қаласы, 2019 ж.;
- 2) «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру жағдайындағы тәрбиенің тұжырымдамалық негіздері. 2019 ж.;

- 3) «Қосымша білім беру – білім алушылардың әлеуметтік белсенділігін қалыптастыру шарты», Голованова И.Ф., 2005 ж.;
- 4) «Мұражай педагогикасы-оқушылардың рухани құндылықтарын қалыптастыру құралы», Лукашева, Т.Я., 2007 ж.;
- 5) «Мұражай және балалар аудиториясы», Поцелуева, А.И., 2009 ж.;
- 6) Әлемде және Қазақстанда STEM-білім беруді дамыту. «Білімді ел - білімді ел», Жұмажанова С., №20 (57) 25 Қазан 2016 ж.

**Образовательная программа курса повышения квалификации
«Музей – важнейший ресурс развития образовательного, историко-
культурного туризма региона» для педагогов и специалистов по профилю
организаций, реализующих образовательные программы
дополнительного образования детей**

Глава 1. Общие положения

1. Образовательная программа курса повышения квалификации «Музей – важнейший ресурс развития образовательного, историко-культурного туризма региона» для педагогов и специалистов по профилю организаций, реализующих образовательные программы дополнительного образования детей (далее – Программа), включает в себя круг вопросов, касающихся развития и дальнейшего совершенствования дополнительного образования детей туристско-краеведческого направления, предусматривает обновление теоретических, практических знаний и расширение профессиональных навыков педагогов, оказание им методической помощи.

2. Программа разработана РГКП «Республиканский учебно-методический центр дополнительного образования» Министерства образования и науки Республики Казахстан на основе диагностики путем анкетирования профессиональных затруднений и потребностей педагогов, также анализа законодательных и нормативных правовых актов Республики Казахстан на предмет изменения действующих или появления новых требований:

3. Продолжительность Курса повышения квалификации (далее – Курс) составляет 80 часов. При составлении расписания занятий допускаются изменения в тематике Программы с учетом обновлений науки и педагогических технологий.

4. Образовательный процесс Курса включает интерактивные формы обучения: лекция, практическое занятие, творческая мастерская, мастер-класс, тренинг, защита проектов.

5. Программа направлена на совершенствование профессионального и педагогического мастерства педагогов и специалистов по профилю организаций, организующих обучение детей в музеях.

6. Программа позволяет напрямую взаимодействовать с педагогами обобщившими накопленный опыт, проанализировавшими свою деятельность с точки зрения инновационности и на основе изученного опыта спроектировать вариативную модель педагогической деятельности.

7. Программа способствует развитию и совершенствованию методики ведения обучающих программ, повышению интереса слушателей к деятельности дополнительного образования. Программа раскрывает новые формы коллективной работы, инновационные педагогические технологии.

Глава 2. Глоссарий

8. Понятия, используемые в Программе:

1) виртуальная экскурсия - организационная форма обучения, которая отличается от реального тура виртуальной демонстрацией существующих объектов (музеев, парков, городских улиц и т. д.). С целью создания условий для самостоятельного наблюдения, сбора необходимых фактов;

2) музей – учреждение, собирающее, хранящее и выставляющее на обозрение произведения искусства, научные коллекции, предметы, представляющие исторический интерес и т. д.;

3) инновация – внедряемое новшество, обеспечивающее повышение эффективности образовательного процесса и улучшение качества знаний обучающихся.

Глава 3. Тематика Программы

9. Тематика Программы с указанием количества теоретических и практических академических часов:

1) нормативный правовой модуль – 6 часов (4 – теория, 2 - практика).

Введение. Дополнительное образование детей в Республике Казахстан: состояние и перспективы развития – 2 часа (2 - теория).

Законодательные и нормативные правовые основы регулирования деятельности организаций, реализующих образовательные программы дополнительного образования детей. Антикоррупционные меры в организациях образования – 4 часа (2 – теория, 2 - практика).

2) психолого-педагогический модуль – 10 часов (6 – теория, 4 – практика).

Психолого-педагогические аспекты образовательного процесса в организациях дополнительного образования детей – 4 часа (2 – теория, 2 – практика).

Психолого-педагогические методы вовлечения детей в исследовательскую работу посредством школьных музеев – 4 часа (2 – теория, 2 – практика).

Психолого-педагогические ресурсы музейной педагогики – 2 часа (2 – теория).

3) теоретико-технологический модуль – 32 часов (16 – теория, 16 – практика).

Преимущества использования интерактивных форм работы музеев образовательных организации как важнейшего ресурса развития музейной педагогики и образовательного туризма региона – 2 часа (2 – теория).

Методические основы организации музейной работы и краеведения в организациях общего среднего, дополнительного, профессионального и технического образования – 4 часа (2 – теория, 2 – практика).

Музеи-культурно-историческое наследие общество – 2 часа (2 – теория, 2 – практика).

Роль музея в развитии экологической культуры обучаемых в инклюзивном образовании – 4 часа (2 – теория, 2 – практика).

Информационные технологии в систематизации работы школьного музея, электронные каталоги музейных экспонатов – 4 часа (2 – теория, 2 – практика).

Организация работы литературно-краеведческого музея региона – 4 часа (2 – теория, 2 – практика).

Виртуальный музей в современном культурно-информационном пространстве – 4 часа (2 – теория, 2 – практика).

Роль музея в современной туристской деятельности – 6 часов (2 – теория, 4 – практика).

4) Практико-ориентированный модуль – 32 часов (12 – теория, 20 – практика).

Виды и основные направления деятельности школьных музеев. Размещение, оформление и документация музеев – 6 часов (2 – теория, 4 – практика).

Школьный музей как форма воспитательной работы. Работа кружка школьного музея – 6 часов (2 – теория, 4 – практика).

Учет, хранение и сохранность музейных предметов – 4 часа (2 – теория, 2 – практика).

Разработка программ и содержания занятия школьного музея – 4 часа (2 – теория, 2 – практика).

Объекты археологического наследия: правовое регулирование, историко-культурная экспертиза, археологические исследования – 6 часов (2 – теория, 4 – практика).

Интерактивные формы взаимодействия с посетителем в музее – 2 часа (2 – практика).

Музей – важнейший ресурс развития образовательного, историко-культурного туризма региона. Защита проектов – 4 часа (2 – теория, 2 – практика).

Всего – 80 академических часов: теория – 38, практика – 42.

Глава 4. Цель, задачи и ожидаемые результаты Программы

10. Цель Программы: создание условий для обновления знаний и совершенствования профессионального мастерства педагогов и специалистов по профилю, обучающихся детей в туристско-краеведческом направлении дополнительного образования детей.

11. Задачи Программы:

1) ознакомить слушателей с обновлениями в законодательных и нормативных правовых актах системы дополнительного образования детей, современными образовательными технологиями обучения (STEAM-технологии) в туристско-краеведческом направлении;

2) внедрить интегрированные подходы к различным видам воспитания через краеведческую и музейную педагогику;

3) знакомство с достижениями науки и лучшим опытом в музейной педагогике и школьном краеведении;

4) оказать методическую и практическую помощь педагогам.

12. По завершении Курса у педагогов и специалистов по профилю организаций, реализующих образовательные программы дополнительного образования детей, будут обновлены знания и совершенствованы навыки профессиональной компетентности.

По завершении Курса слушатели:

1) знают:

законодательные и нормативные правовые основы регулирования деятельности организаций образования, реализующих образовательные программы дополнительного образования для детей;

состояние и перспективы развития дополнительного образования детей в Республике Казахстан;

антикоррупционные меры в организациях образования;

направления воспитательной работы с детьми и подростками на основе общенациональной идеи «Мәңгілік ел», программы «Рухани жаңғыру»;

основные принципы воспитания (гуманизм, патриотизм, духовность, толерантность и др.);

сущность системного, компетентностного и деятельностного подходов в образовании;

задачи музейной педагогики в процессе модернизации дополнительного образования детей, школьного музея как ресурса образовательного процесса.

2) умеют:

пользоваться методическими основами организации музейной работы и краеведения в организациях общего среднего, дополнительного, профессионального и технического образования;

пользоваться психолого-педагогическими аспектами образовательного процесса в организациях дополнительного образования детей;

3) владеют:

теоретическими и методологическими основами педагогики дополнительного образования детей;

информационными технологиями в систематизации работы школьного музея, составляют электронные каталоги музейных экспонатов;

методикой формирования гражданской ответственности, патриотизма и национального самосознания, исследовательских компетенций детей посредством музейной и краеведческой работы;

практическими формами осуществления личностно-ориентированного подхода к развитию способностей детей.

Глава 5. Структура и содержание Программы

13. Структура Программы:

- 1) общие положения;
- 2) глоссарий;
- 3) тематика Программы;
- 4) цель, задачи и ожидаемые результаты Программы;
- 5) структура и содержание Программы;
- 6) организация учебного процесса;
- 7) учебно-методическое обеспечение Программы;
- 8) оценивание результатов обучения;
- 9) посткурсовое сопровождение;
- 10) список основной и дополнительной литературы.

14. Содержание Программы состоит из четырех модулей:

- 1) нормативный правовой;
- 2) психолого-педагогический;
- 3) теоретико-технологический;
- 4) практико-ориентированный.

15. Нормативный правовой модуль раскрывает вопросы обновления законодательной, нормативной правовой базы дополнительного образования детей, модернизации казахстанского образования.

Примерные темы модуля:

1) дополнительное образование детей Республики Казахстан: состояние и перспективы развития;

2) законодательные и нормативные правовые основы регулирования деятельности организаций, реализующих образовательные программы дополнительного образования детей, антикоррупционные меры в организациях образования.

16. Психолого-педагогический модуль предполагает совершенствование знаний о психолого-педагогических аспектах воспитания детей, развития личности обучающегося с учетом возрастных особенностей, рассматривает проблемы межличностного общения в педагогическом коллективе и преодоление межличностных конфликтов.

Примерные темы модуля:

1) психолого-педагогические аспекты образовательного процесса в организациях дополнительного образования детей;

2) психолого-педагогические методы вовлечения детей в исследовательскую работу посредством школьных музеев;

3) психолого-педагогические ресурсы музейной педагогики.

17. Теоретико-технологический модуль раскрывает новые педагогические, проектные и исследовательские технологии, содержание и формы деятельности в организациях дополнительного образования детей, особенности их применения, основные ожидаемые результаты.

Примерные темы модуля:

1) преимущества использования интерактивных форм работы музеев образовательных организации как важнейшего ресурса развития музейной педагогики и образовательного туризма региона;

2) методические основы организации музейной работы и краеведения в организациях общего среднего, дополнительного, профессионального и технического образования;

3) музеи-культурно-историческое наследие общество;

4) роль музея в развитии экологической культуры обучающихся в инклюзивном образовании;

5) информационные технологии в систематизации работы школьного музея, электронные каталоги музейных экспонатов;

6) организация работы литературно-краеведческого музея региона;

7) виртуальный музей в современном культурно-информационном пространстве;

8) роль музея в современной туристской деятельности.

18. Практико-ориентированный модуль способствует совершенствованию педагогической деятельности в условиях перехода к практико-ориентированному образованию, реализации инновационных проектов, освоение которых возможно в ходе практических занятий через музейную педагогику и краеведение.

Примерные темы модуля:

1) виды и основные направления деятельности школьных музеев. Размещение, оформление и документация музеев;

2) школьный музей как форма воспитательной работы. Работа кружка школьного музея;

3) учет, хранение и сохранность музейных предметов;

4) разработка программ и содержания занятия школьного музея;

5) объекты археологического наследия: правовое регулирование, историко-культурная экспертиза, археологические исследования;

6) интерактивные формы взаимодействия с посетителем в музее;

7) музей – важнейший ресурс развития образовательного, историко-культурного туризма региона.

Глава 6. Организация учебного процесса

19. Организация учебного процесса обучения предусматривает проведение занятий в аудиторной и дистанционной формах, а также самостоятельную работу слушателя.

20. Программа предоставляет необходимые условия для проявления творчества педагогов с применением традиционных и инновационных методов.

Программа включает теоретические и практические занятия по законодательному и нормативному правовому, научно-исследовательскому, программно-методическому, практическому обеспечению процесса функционирования и развития дополнительного образования детей и призван обеспечить целенаправленность, целостность и системность действий по совершенствованию качества дополнительного образования Республики Казахстан в соответствии с современными требованиями.

21. Образовательный процесс включает интерактивные методы обучения: дискуссии, тренинги, обсуждение видефильмов, совместное решение вопросов, защиту проектов.

22. Целевая группа слушателей Курса: педагоги и специалисты по профилю организаций, реализующих образовательные программы дополнительного образования детей, независимо от ведомственной принадлежности и форм собственности.

Глава 7. Учебно-методическое обеспечение Программы

23. Учебно-методическое обеспечение – это совокупность всех учебно-методических документов и материалов по модулям Программы, необходимых для организации и осуществления с их помощью обучения педагогов и специалистов по профилю организаций дополнительного образования.

24. Учебно-методическое обеспечение содержит следующие материалы:
учебно-методические пособия;
методические рекомендации для тренера/преподавателя/тьютора, слушателя;
конспекты лекций;
пособия по практическим занятиям;
материалы контроля знаний, умений, навыков;
гlossарий (справочник, словарь);
презентационные и раздаточные материалы;
методические материалы практических занятий;
аудио, видео и мультимедийные материалы;
список учебной литературы, рекомендуемой слушателям в качестве основной и дополнительной литературы.

Учебно-методические комплексы могут использоваться как на бумажных носителях (книги, брошюры), так и в электронном виде.

25. Учебно-методические обеспечение осуществляется по модулям Программы:

1) нормативный правовой модуль – законодательными и нормативными правовыми актами Республики Казахстан по вопросам образования;

2) психолого-педагогический модуль – электронными образовательными ресурсами (аудио, видеоматериалы, анимации и иллюстрации), методическими материалами тренингов, практических занятий;

3) теоретико-технологический модуль – программами по организации учебно-воспитательной работы, методическими рекомендациями по обновлению содержания образования, учебно-методическими пособиями, справочными материалами (гlossарий, справочник, словарь);

4) практико-ориентированный модуль – разработками современных учебно-методических комплексов, практических занятий, мастер-классов, тренингов, презентационных материалов;

5) каждый модуль – конспектами лекций в печатном или электронном вариантах.

Глава 8. Оценивание результатов обучения

26. По завершении курса предусматривается у педагогов и специалистов по профилю организаций, реализующих образовательные программы дополнительного образования детей, обновление и пополнение знаний и совершенствование навыков профессиональной компетентности.

27. По завершении образовательного процесса с целью контроля и оценки знаний слушателей проводятся (по выбору):

1) презентация проекта;

2) итоговое тестирование.

28. Тестовые задания по итогам Курса включают вопросы на знание:

1) законодательных и нормативных правовых актов системы образования;

2) современных подходов к управлению организацией дополнительного образования;

3) психолого-педагогических аспектов в процессе творческой деятельности;

4) инновационных технологий и методов обучения.

29. Презентация проекта по итогам Курса предусматривает защиту исследовательской работы индивидуально или в группе по изученным модулям.

30. Критерии оценки контрольной работы по итогам реализации Программы.

«Зачет» (тест: 50 процентов и выше) – педагог и специалист по профилю знает проблемную область выполненного задания, понимает первопричины решаемой проблемы, применяет знание для выполнения задания, анализирует и

синтезирует подходы (методы, средства, формы, инструментарий и другие) для решения проблемы, оценивает значимость выполнения задания для решения проблем повседневной практики.

«Незачет» (тест: ниже 50 процентов) – педагог и специалист по профилю недостаточно знает проблемную область выполненного задания, не понимает первопричины решаемой проблемы, не применяет знание для выполнения задания, не умеет анализировать и синтезировать подходы (методы, средства, формы, инструментарий и другие) для решения проблемы, низко оценивает значимость выполнения задания для решения проблем повседневной практики.

Глава 9. Посткурсовое сопровождение

31. Посткурсовое сопровождение ориентировано на решение частных задач педагога, состоит из следующих элементов: самоопределение, актуальность компетентностей, обратная связь, непрерывность. Посткурсовый период предполагает полномасштабную рефлекссию, творческий отчет об осуществляемой им деятельности после Курса.

32. В посткурсовом сопровождении деятельности педагога используются следующие формы:

- 1) результаты профессионального развития;
- 2) организация и проведение в течение первого календарного года после прохождения курсов не менее трех самостоятельных работ педагогом;
- 3) привлечение педагогов, прошедших Курс и успешно применяющих полученные знания, умения, навыки на практике, к участию в мероприятиях по обмену опытом, публичное признание их опыта (публикации в средствах массовой информации);
- 4) корректировка Программы Курса.

33. Мониторинг посткурсового сопровождения деятельности педагога проводится в течение трех лет один раз в год заочно либо в дистанционной форме.

34. Каждый слушатель после Курса готовит индивидуальный план профессионального развития и направляет творческий отчет организаторам курса.

Глава 10. Список основной и дополнительной литературы

35. Список основной и дополнительной литературы, используемой в ходе проведения учебного процесса Курса:

- 1) Концептуальные подходы к развитию дополнительного образования детей в Республике Казахстан - РГКП «Республиканский учебно-методический центр дополнительного образования», г. Нур-Султан, 2019 г.;

- 2) Концептуальные основы воспитания в условиях реализации программы «Рухани жаңғыру», 2019 г.;
- 3) «Дополнительное образование как условие формирования социальной активности учащихся», Голованова И.Ф. 2005 г.;
- 4) «Музейная педагогика – средство формирования духовных ценностей, учащихся», Лукашева, Т. Я. 2007 г.;
- 5) «Музей и детская аудитория», Поцелуева, А.И. 2009 г.;
- 6) Развитие STEM - образования в мире и Казахстане. «Білімді ел – Образованная страна», С. Жумажанова, №20 (57) от 25 октября 2016 г.